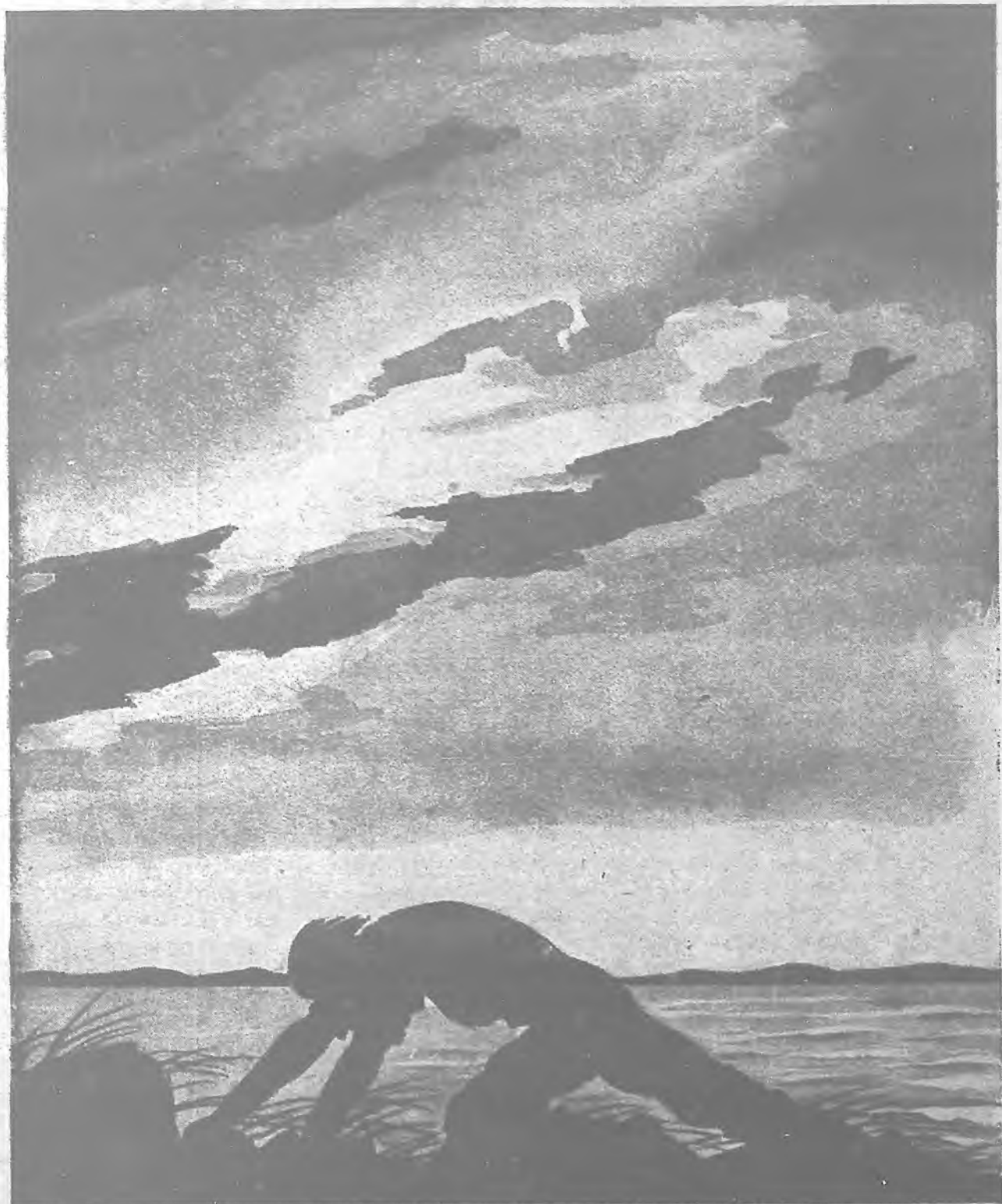

Poštarina plaćena u gotovu

Pojedini broj 1 dinar

Mali Istranin

GOD. IX

OŽUJAK 1938

BROJ 7

Mala pošta

PROMJENA NASLOVA. Počevši od 1. ožujka ove godine nalaze se uprava i uredništvo našega lista u Krajiškoj ulici br. 12. Molimo stoga sve pretplatnike da poštu za nas ne adresiraju više na Boškovićevu ul. 20., nego u Krajišku 12.

U Buenos Airesu u Argentini umro je dne 6. ožujka veliki hrvatski dobrotvor Miho Mihanović, rodom iz Dola, malenog sela u dubrovačkoj okolici.

Pokojni Mihanović odselio je kao dječak u Južnu Ameriku. Teško se je probijao kroz život, ali zahvaljujući svojoj spretnosti, bistrini uma i željeznoj volji, uspio je da postane jedan od najbogatijih ljudi u Argentini, pa je sa svojim starijim bratom Nikolom bio vlasnik najvećeg parobrodarskog društva u Južnoj Americi.

Pokojni Mihanović nije nikada zaboravio svoga rodnog kraja, ni svoga naroda. Mnogi se drugi stide svoga porijetla kad se vani u stranom svijetu obogate. Mihanović nije bio takav, on se ponosio svojom siromašnom prošlošću i svojom narodnošću.

Cijelom je svome rodnom kraju bio veliki dobrotvor. Zajedno sa svojim pokojnim bratom Nikolom osnovao je prije nekih deset godina »Zadužbinu braće Nikole i Miha Mihanovića« u Dolima koja iznosi skoro 5 milijuna dinara. Od kamata te zadužbine podupire se potrebne mjestane, siromašne učenike, bolesne i nemoćne, grade se školske zgrade, zdeneci, ceste i putevi, vrijedne se i marljive učenike šalje u više škole i t. d.

Pokojni je Mihanović bio dobrotvor i našega lista! Odmah kad je naš list počeo izlaziti on nam je javio nek šaljemo o njegovom trošku 25 primjeraka našega lista siromašnim učenicima njegovog rodnog mjesta Doli — Zaton kraj Dubrovnika i mi to još do dana današnjega činimo. Tom nam je prilikom pisao krasno jedno pismo u kom je dao oduška svojim rodoljubnim osjećajima za našu otrgnutu Istru. Slava velikom i plemenitom čovjeku Mihi Mihanoviću!

Iz Imotskoga nam je sa zakašnjenjem stigla žalosna vijest, da je umro naš tamošnji višegodišnji pretplatnik i prijatelj, dak Milorad Milinović. Vijest nas se teško dojmila. Mi znamo da naš list mladi naši prijatelji ne drže samo zbog zabave i razonode, nego i iz posebne neke ljubavi i plemenitog rodoljubnog osjećaja prema našoj nesretnoj Istri, gdje je naš list punih 25 godina izlazio, a sada evo morao i on tražiti ovdje, među slobodnom braćom zaklonište. Mali Milorad Milinović bio mu je vjernim prijateljem i mi smo živo vjerovali, da će jednoć kad podraste odvažno nastupiti u obranu naših prava i naše pravedne stvari. A eto, nebo je drukčije odredilo. Neka mu je pokoj dobroj duši, a roditeljima njegovim rastuženim, naše iskreno saučešće!

MALI ISTRANIN

300. IX

ZAGREB, OŽUJAK ŠK. GOD. 1937/38

BR. 7

Bude se iz zimskog sna

Proljetno je sunce ugrijalo... Vlažna se zemlja puši i tanka maglica lebdi nad njom.

Mravinjak je još prazan. Duboko dolje pod zemljom stisnuti jedan uz drugoga spavaju mravi, poput umornih radnika, koji su se cijelog ljeta namučili, pa su i zaslužili da se preko zime odmore i do sita naspavaju.

I gliste i hruštveve ličinke ukopale su se duboko u zemlju u najdublji rov svoga rudnika, dokle ne dosiže snaga zime.

Tu i tamo gledam rupice na raspucalnoj kori starih stabala. Izgledaju mi kao na pol otvorena vratašca kućica u kojima spava u gusto zapređenoj mreži pauk.

Na trepetljiki njiše se o svilenoj niti mala zipka, umjetnički smotana. U njoj teško čeka mali, slabi leptirić, dok grane proljeće.

Debeli se i tusti puž dobro osigurao protiv zime. Svoju je kućicu trostrukim vratima zatvorio: najprije vapnenim slojem, a zatim dvaput kožom. On je najudobnije prespavao zimu.

Ali sada se svi ovi pospanci bude...

Zemlja je topla, zrak miriše, ptičice već pjevaju, visibabe su naherile glavice, šafrani bijeli i ljubičasti širom su rastvorili usta i zijevaju, kao da se protežu iza sna.

Zvonovi bruje i najavljuju skoro Uskrsnuće... Proljeće je tu...

E. R.

Pismo mog nećaka

Draga djeco! Ovih dana dobio sam pismo svog nećaka. Bio je on mali, mali dječak od godine dana, kada sam ja morao kao i toliki drugi naši ljudi napustiti svoj mili zavičaj. Moj mali nećak rastao je i već je postao momak, a išao je i u školu. Samo ne znam hoćete li moći pročitati što on piše. Pokušajte! Evo kako piše:

Draghi moi mili vuiaz. Na pocetu moi malix slova primite liubeznix posdrava od svoegha neciaca Srecica. Draghi moi mili vuiaz iaco bix Vas rada viti. Ia mislin ianka da se stanemo da se ne bimo posnali. Posdravin i vuiuu puno. Posdravimo puno i tettu Annu. Nanie pisala da ce nas doiti naiti ma neca doide asto bimo selili vittu che tegha od nase chervi. Draghi vuiaz mislin dace me tucatti poiti ratovati u Spagnu. Draghi moi milli vuiaz drugho van niman cia pisati cone da vas lipo i srdacno posdravimo sve scuppa. Bog i sbogom, Dovigegnia. Selenise Selenbor.

To bi otprilike bilo ovo:

Dragi moj mili ujače! Na početku moga malog pisma primite ljubeznih pozdrava od svoga nećaka Srećka. Dragi moj mili ujače jako bih Vas rado vidjeti, ali mislim i da se sastanemo da se ne bismo poznali. Pozdravim i ujnu puno. Pozdravimo puno i tetu Anu. Pisala nam je da će nas doći naći, samo neka dođe, ašto (jer) bismo želili viditi koga toga od naše krvi. Bojim se da ću morati ići ratovati u Španjolsku...

Kako vidite moj nećak piše naše riječi tuđim slovima. Pitat ćete se kako to, ali odgovor nije težak. Naša djeca nemaju naših škola. Uče ih tuđem jeziku. Meni je to pismo ipak drago. Moj nećak je pored svih tuđih škola vezan za mene, svoju ujnu, svoju tetku.

Da! Mi se zaista ne bismo poznavali, jer dijete od godine dana nikog ne pamti, a on je danas već u dvadesetoj godini! Pa ipak je utješljivo da srce mom narodu u zavičaju nijesu iščupali, da su i oni naši najmanji, koje nam hoće silom da otuđe sačuvali svoju slatku materinsku riječ.

Prikodražan

Filatelija

Najskupocjenija marka na svijetu je po mišljenju sabirača maraka marka Britske Guayane iz godine 1856. — Godine 1922. kupio je tu marku neki Amerikanac i platio je za nju 7343 dolara (oko 320.000.— dinara) a danas ju prodaje za 40.000 dolara (oko 2.000.000.— dinara).

Druga skupocjena marka je tzv. »Modri Mauritius« koja je do nedavna slovila kao najskuplja marka na svijetu. Ta je marka glasovita zato, što se na njoj potkrala jedna mala tiskarska pogreška.

Pijetao

»Kukuriku«,
čujte viku
sa buništa,
sred dvorišta,
gdje je pijeto
lako sletelo,
da ga hvale
koke male,
što se tako
naopako
obukao —
obrukao:
na nogama,
s ostrugama,
čizmice mu,
velike mu,
zašiljene,
olaštene;
na krilima

kaput ima,
pa s' maleni
sav crveni;
prsa veže,
čvrsto steže,
prsluk malen
svjetlozelen;
a na glavi,
kao pravi
jahač smion,
ima i on
kapu bijelu,
što mu cijelu
glavu krije,
čem' se smije
sa grohotom,
tam za plotom,
stara koka
vodooka!

Ljubo Brgić

Čupavko

U maloga Đurice
Kuštrava je glava
I njega očesljati
Muka vam je prava.

Kosa mu je čupava,
Oštra kao slama;
Kad je treba rediti,
Na čudu je mama.

Puna glava deranu
Prašine i pijeska. —
Oh, pa tu je potrebna
Strpljivost nebeska!

U njegovim vlasima
Sve se češlji lome...
Grablje bi mu trebale,
Jest... grablje... dabome!

Šime Fučić

Grižnja savjesti

Živjela je nekoć u velikom gradu udovica i imala sinčića po imenu Gjuricu.

Jednoga dana dade mu majka deset dinara nek kupi u dućanu sira. Gjurica ode, ali hodajući bezbrižno po ulici, igrao se novcem i bacao ga u vis da ga opet dočeka u ruku. Najednom mu novac izmače, pade na tle i otkotrlja se u kanal.

Dječak je neko vrijeme gledao kroz rešetke kanala, ali deset dinara nije više bilo. Udari u plač, bojeći se što će mu majka reći. Približi mu se stražar i upita ga:

— Čemu plačeš, dječčače?

Gjurica mu jecajući ispriča kako je izgubio deset dinara.

— Ne plači, podi sa mnom i ja ću te odvesti nekuda, gdje ćeš sigurno naći svoj novac.

Primi ga za ruku i odvede ga u neku veliku staru kućerinu.

— Evo tu je! Podi unutra naći ćeš jednog starca, koji čuva sve izgubljene stvari. On će ti vratiti tvojih deset dinara.

Gjurica pođe. Prolazio je kroz mnoge sobe, no nigdje nije bilo ni žive duše. Ali sve su te sobe bile pune svakojakih predmeta, što su ih razni ljudi, u glavnom djeca, izgubili.

Došavši do zadnje sobe, opazi nekog starca, koji je, pušeći lulu, sjedio kraj peći i drijemuckao.

Dječak mu se približi, skine s poštovanjem kapu i ispriča svoju nezgodu.

— Podi u četvrtu sobu i tamo ćeš naći svoj novac — reče ljubazno starčić i nastavi mirno pušiti lulu.

Gjurica zahvali i pođe. U četvrtoj je sobi bio samo izgubljeni novac. Bilo je tu komada od 25 para, od 50 para od 1 dinara, od 10, 20, 50, pa i sto dinara, a bilo je čak i nekoliko hiljadarki.

Na jednom tanjuru bio je komad od deset dinara, a do njega cedulja s napisom: Novac malog Gjurice.

Gjurica uzme novac pode starcu i lijepo mu zahvali.

— Našao si ga dakle?

— Jesam, gospodine, i lijepa vam hvala!

— Dobro! Uzmi novac i pođi kupiti sira, kako ti je majka naredila.

Prolazeći kroz treću sobu opazi po stolovima porazmještene razne igračke. Bilo je tu lopta, medvjeda, patuljčića, trubljica i svega i svačega, što su izgubila djeca na ulici.

Tik na kraju jednoga stola opazi Gjurica krasnog majmunčića od krpa. — Divna igračka — pomisli i poblizhe ju pogleda. Do nje je stajala ceduljica: Majmun Pavla Faragića.

— Što li bi lijepo bilo, da je ta igračka moja — poželi i baci pogled prema sobi, u kojoj je sjedio starac.

— Mogao bih ju uzeti. Taj Pavao Faragić sigurno više ni ne misli na svog majmuna, a starac me ne bi ni vidio, da ga neopazice odnesem.

I što bi okom trenuo igračka je već bila pod njegovim kaputom.

Došavši kući, slagao je majci, da je igračku našao na ulici. Igrao se je s majmunčetom cijelu večer, a kad je legao uzeo ga je sa sobom u krevet i zaspao je držeći ga u naručju.

Ali drugog je jutro ostao zaprepašćen. Majmun je narasao za dva prsta.

Otišao je u školu.

Čim se je iz škole vratio prvo mu je bilo da pogleda majmuna. Kosa mu se naježi: i opet je igračka narasla. Do večeri bila je već kao malo djetesce.

Sad se je već počeo bojati. Da majka ne vidi odnio je igračku u malu tamnu sobicu, u koju je majka spremala stare i nepotrebne stvari.

To je bila kao neka kućna ropotarnica. Bacio je majmuna iza ormara i otišao.

Ali savjest mu nije dala mira. Svakog je dana iza škole pošao pogledati igračku, koja je rasla, rasla sve više. I svaki puta, kad bi otvorio vrata sobice, oči su mu raskolačene od straha gledale u prisvojenu igračku, dok jednoga dana nije od straha prestao ići u sobicu. Bio je po čitav dan zamišljen, onaj nesretni ukradeni majmunčić nije mu išao iz glave.

Jednoga dana, vraćajući se iz škole začuje kako se neka djeca igraju na špekule.

— Hajde sada ti, Pavle Faragiću, na tebi je red! poviče jedan.

— Pavao Faragić??! Pa to je vlasnik majmunčeta, što sam ga ja onomad ukrao — dosjeti se Gjurica i odlučno zakorači prema njemu.

— Jesi li ti Pavao Faragić? upita lijepog plavokosog dječaka.

— Jesam, — odvrati ovaj.

— Nijesi li ti možda nedavno izgubio jednu igračku? Malog majmunčića sašivenog od krpa?

Oči malog plavokosog dječaka bljesnuše:

— Jesam, izgubio sam ga prije dva tjedna. Jesi li ga možda ti našao, mog malog lijepog majmuna?

— Jest, ja sam ga našao. Spremio sam ga u sobicu. Dođi sa mnom pa ću ti ga vratiti.

I Gjurica odvede Pavla Faragića svojoj kući.

— Eno ondje je u sobici.

— Donesi mi ga — reče Pavao.

Polako je Gjurica u strahu, otvarao vrata, bojeći se da ga ona ogromna grdosija ne bi možda šćepala za ruku. No nije! Majmunčić je sasvim mirno, malen i sitan, ležao tamo iza ormara među ostalim igračkama.

Uzme ga i preda ga Pavlu, koji ga sav presretan pograbi i pogladi, pa ga stisne u naručaju!

— Hvala ti, dragi prijatelju — reče i odjuri iz kuće.

Gjurici kao da je težak kamen spao sa srca. Osjetio je neobično olakšanje.

Toga je popodneva bio i opet veseo kao nekada. Fućkao je i pjevučio, a obrazi su mu opet postali rumeni.

— Hvala Bogu, — reče majka videći ga opet vedra i raspoložena — veće sam se bila pobojala da si bolestan, jer si posljednjih dana bio tako nekako tužan i zamišljen. —

Jest! Gjurica je sad bio opet zdrav, jer je opet imao čistu savjest.

Po mađarskom priredio: E. R.

Hrvati na Sjevernom polu

Ovih su dana sve novine bile pune vijesti o hrabrom podvigu ruskih učenjaka, Papanjina i drugova, koji su proboravili devet mjeseci na ledenoj santi na sjevernom polu. Nitko međutim nije našao vrijednim da spomene, da su prije skoro 50 godina i naši mornari Istrani i Dalmatinci pod vodstvom austrijskoga pomorskog kapetana Julija Pajera pokušali doći do sjevernog pola i tom prilikom otkrili Zemlju Franje Josipa i druge neke otoke u sjevernom ledenom moru. Na brodu su bili sami naši momci Hrvati iz Istre i Dalmacije, koji su izdržali strašne napore, jer nijesu imali sva ona silna pomagala, koja su imali Rusi. Lako je bilo Papanjinu i drugovima, kad su imali i aeroplane i ledolomce i radio stanicu i gumene čamce i sve moguće najmodernije instrumente. Naši momci svega toga nijesu imali. Djeca sunca i toploga juga teško su podnosili zimu, a ipak su se kroz vječni snijeg i led probili do zemalja kamo prije njih nije ljudska noga nikad stupila. Kapetan Pajer izdao je o tom putovanju jednu knjigu iz koje vadimo ovu zgodicu, koja govori o neprilici, što se dogodila našem zemljaku Zaninoviću.

— Jedva što se malo odmakosmo (a bilo je to na zemlji Franje Josipa) — piše kapetan Pajer — kad li pod našim saonicama snijeg iznenada propadne u dubinu. Zajedno sa saonicama i psima Zaninović se najednom našao u ledenom ponoru, devet metara duboko. Moje su se saonice zadjele o jednu ledenu hridinu i zadržale se tik na rubu provalije. Pokušao sam da se oslobodim, ali mi Zaninović dovikne nek se ne mičem, jer da će se moje saonice, koje su bile teške 300 kila, srušiti na nj i smrviti ga. Ostao sam stoga neko vrijeme nepomičan.

U to dođe iza nas oficir Orel. Približi se sasvim do ruba jame i pogleda što je sa Zaninovićem: Zaninović je ležao na jednoj izbočini leda, a pod njim crna beskrajna dubina, kojoj se nije vidjelo dna. Da je samo malo pokušao okretati se bio bi se survao u one strašne dubine, crne i ledene. Nad njim su visjele saonice, koje su negdje zapele, a na saonicama su opet visjeli privezani o konopce, njegovi psi i njihali se bespomoćno u zraku.

Orel mi je dobacio nož, pa sam odrezao konopac, kojim sam bio privezan za saonice i tako se oslobodio. Oprezno sam izišao na tvrdo tlo, pazeći da ne pomaknem saonice. Doviknuo sam Zaninoviću da idem po ljude i konope na otok Hohenlohe i da ću se za četiri sata vratiti po njega da ga spasim, a on neka nastoji da se međutim ne smrzne. Potrčao sam zajedno s Orelom do našeg logora na otoku Hohenlohe. Trčali smo ne mareći za jame u koje smo svaki čas upadali, ne bojeći se bijelih medvjeda, iako nijesmo sa sobom imali nikakva oružja. Vodila nas je jedna jedina misao: spasiti Zaninovića, našeg najsposobnijeg čovjeka!

Nakon teškog i mučnog trčanja dospjeli smo konačno do našeg logora. Uzeli smo jedne saone, konope i nekoliko ljudi i odvezli se žurno natrag do Zaninovića, kamo smo stigli za 3 i po sata. Iz dubine se više nije čulo nikakva glasa. Na naše dozivanje ogłosi se slabim lavežom jedan pas. Žurno smo spustili na konopu Halera. Našao je Zaninovića skoro ukočenoga u dubini od dvanaest metara kamo je bio pao na kup snijega. Oko njega su se stisnuli psi. Te pametne životinje uspjele su da se nekako oslobode remenja pa su skočile k njemu u dubinu. Haler je odvezao sebe i privezao Zaninovića. Teškom smo ga mukom izvukli. Prva njegova riječ nije bila nikakva optužba, nego hvala! Ujedno je zamolio nek mu oprostim, što je pio ruma iz moje flaše, koja se skotrljala iz mojih saonica i pala kraj njega. Dobri naš Zaninović!

Haler je zatim jednoga po jednoga privezao za konop pse, pa knjige i instrumente, a konačno i sebe i mi smo polako sve izvukli iz provalije.

Psi su se od veselja što smo ih oslobodili, valjali oko nas po snijegu i lizali nam ruke.

Okolo deset sati u noći bilo je sve spašeno. —

Jurićev kutić

Franić: Ja znam oponašati glas svake životinje!

Jurić: Zbilja?! Molim te, daj mi pokaži kako pjeva ribica u kutiji sardina.

* * *

Učitelj: Gdje si bio jučer, Juriću, da te nije bilo u školi?

Jurić: Bio sam bolestan.

Učitelj: A što ti je bilo?

Jurić: Cipele su mi bile na popravku.

* * *

Jurić: Dajte mi, molim vas, za dva dinara oraha.

Trgovac: Hoćeš li oljuštene, neoljuštene? Ili bi možda i malo lješnjaka?

Jurić: Pa dajte mi miješano, svega pomalo. A možete dodati i dva, tri kokosova oraha!

* * *

Jurić u ljekarni: Molim vas imate li nešto proti kašlju?

Ljekarnik: Imamo razne lijekove, kakav lijek želiš?

Jurić: Čekajte sad ću vam zakašljati, pa ćete možda po tom poznati, koji bi mi lijek najbolje prija.

* * *

Učitelj: No, Juriću, čuo sam da si ti jučer pušio. Je li kako je to ogavno? I bilo ti je zlo poslije toga zar ne?

Jurić: Bome jest, gospodine učitelju. Lice mi je tako gorjelo, a još ni danas ne mogu pravo sjedjeti?

Učitelj: Lice te je boljelo? I sjedjeti ne možeš od toga? Kako to?

Jurić: Lice me je boljelo od majčinih pljusaka, a sjediti ne mogu od očeve šibe.

* * *

Jurićeva zadaća

Učitelj je u školi zadac učenicima zadaću koja je glasila: »Što je lijenost«.

Dok su se drugi učenici mučili i znojili čitav sat, da opišu primjere, o tome što je lijenost, Jurić je za čas bio gotov i donio zadaćnicu gospodinu učitelju.

-- Zar tako brzo? začudi se učitelj. — Ti si zbilja postao marljiv!

Ali da znate kako se samo iznenadio kad je otvorio zadaćnicu. Na početku stranice bio je napisan naslov zadaće: Što je lijenost?, zatim je bila preko cijele prazne strane povučena crta, a samo je u donjem uglu Jurić napisao: »To je lijenost!« I slavodobitno se potpisao.

KLOK i JOŽIĆ

Tropski je mjesec osvjetljivao krajinu, pa je noć bila jasna skoro kao dan. Uz rub prašume vijugao je srebrni trak: bila je to dosta široka rijeka uz čije su se obale dizale slamnate kolibe urođenika.

A s druge strane rijeke tama. — Crna gusta šuma, puna opasnosti i tajanstvenosti. Urođenici su je nazivali zelenim paklom.

Kolibe su pripadale plemenu Parintintius, koje nije bilo odviše gostoljubivo. U jednu od tih koliba sklonili su se večeras i naši putnici Klok i Jožić. Spavali su držeći u ruci svaki svoj revolver. Za svaki slučaj!

Najednoć ih usred noći probudi strašna vika. Skoče i istrče iz kolibe s uperenim revolverima. Noć je bila krasna. Mjesečevo se je svijetlo, bijelo poput mlijeka, razlilo po selu. Između koliba su trčale gole crne prikaze urođenika.

— Guanu! Guanu! vikali su divljaci.

Guanu znači u njihovom jeziku čamac.

Poglavica plemena Parintintius dotrčao je do njih i bacio se na zemlju moleći ih da mu pomognu.

Jedva su nekako shvatili o čemu se radi. Ljudi od plemena Tapihu, najvećeg njihovog neprijatelja, došuljali su se uz rijeku i oteli poglavčinu kээр Itu.

— Aimu sihi guani, iu para aimu! vikao je poglavica, što je značilo:

— Pomozite svojim oružjem uhvatiti otmičare!

Klok i Jožić izmijeniše poglede: Idemo!

Niz rijeku je silnom brzinom jurila piroga otmičara. Dva jaka veslača tjerali su je velikom snagom, dok je treći čvrsto držao ugrabljenu kээрku poglavice Parintintius Itu, koja se otimala i vikala, jer je znala što ju čeka. Okrutni Tapihi spalit će je živu pred kipom svog boga.

Klok i Jožić nijesu dugo razmišljali. Zajedno s još nekoliko urođenika skoče i oni u čamce i zaploviše za otmičarima. — Približavali su

im se sve više, kad li oni lopovi najednom zaveslaju u stranu i skrenu u neki mrtvi rukav rijeke.

— Moki — nagua — moki — nagua, stadoše vikati Parintiutisi, što je značilo: krokodilsko groblje — krokodilsko groblje.

I zbilja! Voda je u tom rukavu bila plitka, puna šaša i trstike na pješćanim otočićima. Sva je vrvila od krokodila, koji su se lijeno provlačili između pješćanih otočića, a osim toga ležalo je na pijesku na stotine isušenih koža uginulih krokodila.

Otmičari su se vješto provukli kroz šaš i zajedno s otetom djevojkom skočili na jedan pješćani otočić.

Progonitelji nijesu zastali. Probijajući se između crnih krokodilskih tjelesina približili su se na pedesetak koračaja. Najednom se čuje vika:

— Muhu piuti, hua mrumi... i neke slične riječi. Otac djevojke pograbi se očajno za glavu. Rastumačio je Jožicu, da otmičari prijete, da će odmah ubiti njegovu kээр, ako se progonitelji usude izaći iz čamea i stupiti na otočić.

— To sam i mislio — reče Jožić. A ipak se nešto mora učiniti. Treba ih napasti iznenada, da nemaju vremena izvršiti zločinački naum.

Klok ga je samo gledao, ne razumijevajući. Stajali su neko vrijeme u čameu. Oko njih su šuštale smrdljive isušene kože uginulih krokodila.

— Klok, za mnom! reče odjednom Jožić i oprezno dohvati jednu ogromnu kožu. Zaklonjen iza šaša stade ju polagano navlačiti na sebe. A Klok odmah za njim. I za čas su se po pijesku stala šuljati prema otmičarima dva ogromna crna krokodila.

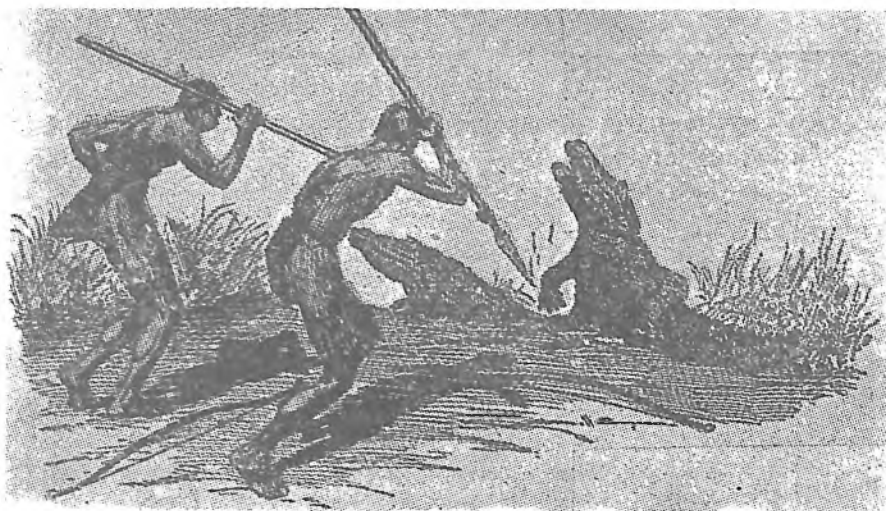
Divljaci su pograbili lukove i odapeli ravno u oko krokodilskim prikazama nekoliko strijelica. Uzalud! Kože su od sunca bile tako tvrde, da ih strijelice nijesu probole, a osim toga glave su bile šuplje.

Krokodili su se sasvim približili. Dva divljaka skočiše na njih svojim kopljima, ali u zao čas: iz krokodilskih trbuha prasnuše najednom

dva revolverska hica, ravno u noge divljaka, koji se stadoše ranjeni valjati po pijesku.

Jožić iskoči sad iz krokodilske kože i baci se strelovitom brzinom na trećeg otmičara, koji je već htio da probode nožem djevojku. Nije stigao, jer ga je Jožić jakim udarcem šake u bradu srušio ko snop. U to priskoči i Klok, koji pograbi djevojku i u dva ju skoka odnese do čamca. Djevojka videći se u šapama majmunovim skoro se onesvijestila od straha. Nije jedna znala da je to naš Klok, pametan i mudar majmun.

Malo zatim stiže i Jožić primi djevojku za ruku i preda ju njezinom ocu. U to su stigli do njih i ostali čamci puni uruđenika, koji su se otisnuli u potjeru za otmičarima poglavičine kćeri.

Mjesec je sjao kao da je dan. Uz rijeku se vukla duga povorka divljačkih piroga, u kojima su slavodobitno pjevali i urlali Parintintiusi. Ko dugačka crna zmija klizila je povorka, a pred njom poglavičin čamac s oslobođenom kćeri.

— Što veliš, Klok? Dobro sam se sjetio?! reče smijući se Jožić. A majmun ne odvrati ništa, nego se samo prstima primi za nos.

— Aha, hoćeš da kažeš, da onih pet minuta proboravljenih u onim smrdljivim kožama nije bilo baš ugodno. Zaista su smrdile ko kuga. No učinili smo dobro djelo i spasili jedan život!

RAZNO

Djeca se voze aeroplanom u školu. Nedavno je jedan američki list donio popis djece, koja se voze u školu aeroplanom. Iz tog popisa razabiremo, da u Americi ima svoj vlastiti aeroplan 312 đaka, koji se na njem voze svaki dan u školu i sami njime upravljaju, 90 njih vozi se putničkim aeroplanom, a 1304 đaka leti s pilotom.

Iz stranih zemalja

Bijela djevojka kraljica divljaka. Engleski učenjak Dr. David Thomson vratio se ovih dana iz prašuma sjeverne Australije. Tamo je pronašao neko divljačko pleme, kome je na čelu neka bijela djevojka. Neobično se začudio, kad mu je pripovijedala, da je Engleskinja. Prije 13 godina vozeći se morem doživjela je brodolom. Zajedno sa svojom majkom uspjela je da se plivanjem spasi. Na obali su ih uhvatili divljači, koji su njezinu majku ubili, a njoj su poklonili život. Čuvali su ju i njegovali, a kad je odrasla izabrali su je kraljicom.

Novi prokop razdijelit će Sjevernu od Južne Amerike. Dosada je dijelio Sjevernu Ameriku od Južne glasoviti Panamski kanal, kroz koji su parobrodi prolazili iz Atlanskoga u Tih ocean i obratno, da ne moraju mjesecima ploviti oko cijele Južne Amerike. Panamski kanal stajao je silne milijune i nekoliko je puta bilo obustavljeno daljnje kopanje sve dok ga nije preuzela u svoje ruke vojska Sjedinjenih država. To je vrhunac tehnike i ljudskoga uma, pa ćemo i mi drugom kojom zgodom o njemu opširnije pisati.

Kako međutim američke novine javljaju taj prokop nije dovoljan za sav onaj ogroman promet, pa će kroz državicu Nikaragua biti prokopan novi, 278 km dugački, kanal. Prolaziti će kroz više jezera, a bit će izgrađeno i 8 umjetnih jezera, sve jedno nad drugim u obliku stepenica, kroz koja će se parobrodi penjati na prolazu iz jednoga oceana u drugi. I Panamski je prokop građen tako u obliku stepenica.

Koliko ima Slavena na cijelom svijetu? Prije deset godina bilo je nabrojeno 82 milijuna Rusa, 39 milijuna Ukrajinaca, 24 mil. Poljaka, 12 milijuna Čeha i Slovaka, 10 mil. Srba i Hrvata, 1 i pol mil. Slovenaca, 7 mil. Bjelorusa, 6 mil. Bugara i oko 130.000 Lužičkih Srba u Njemačkoj. Svega ukupno dakle 182 milijuna. Budući pak, da se Slaveni množe svake godine za 1 i pol milijuna znači da ih danas ima još 15 mil. više, dakle ukupno oko 200 milijuna. Eh, da se slože svi u jednu državu, što bi se i Nijemcu i Talijanu i Francuzu i Englezu tresle hlače!

Naj . . .

Najveće države na svijetu. Britansko carstvo ima 40 milijuna četvornih kilometara; Rusija ima 21,170.000 č. km; Francuska 14 mil. i 500 tisuća č. km; Sjedinjene države u Americi 9,700.000 č. km; Kina 8,800.000 č. km; Brazilija 8,500.000 č. km.

Najveći most je u San Franciscu. Dugačak je 6.930 m.

Najbrži vlak je u Engleskoj ekspres Swindon—London.

Najdulja željeznička pruga je u Australiji. Duga je 500 km, a nema na cijelom putu niti jednog kolodvora.

Najdulji tunel na svijetu je Simplonski tunel, dug je 19.825 m (tunel Sv. Gothard dug je samo 14.984 m).

Ne tamanite sove i ćukove. »Sovu bi trebao svatko čuvati kao da je to sveta ptica«, rekao je slavni prirodoslovac Brehm. Kod nas se, nažalost sove i ćuci tamane sve u šesnaest. Lovci strijeljaju sove bez milosrđa, čim ih gdje opaze. A seljaci se onda čude, otkale su se nako-tili toliki poljski miševi, koji uništavaju usjeve. A sove su najveći neprijatelj miševa i drugih poljskih štetočina!

Kako pliva vjeverica? Rijetko je tko od nas vidio vjevericu plivati. A ipak ta draga životinjica znade plivati, iako skoro nikad ne zalazi u vodu. Na Savi je nedavno jedan ribič, dok se je vozio čamcem preko rijeke, opazio kako neka mala životinjica vješto pliva za njegovim čamcem i svaki čas skače iz vode na čamac i opet u vodu. Promotrivši bliže opazio je da je to mala naša šumska opica, vjeverica.

Kolibri — ptičice su najmanji ptičji rod, jedva nešto malo veće od našeg hrušta, a imaju prekrasno raznobojno perje. U Južnoj Americi živjelo ih je na stotine tisuća, a otok Trinidad bio je nazvan otokom kolibrića, jer je na njem bilo veoma mnogo tih krasnih i dražesnih ptičica. Međutim je neko vrijeme bila moda, da se ženske šešire kiti perjem kolibrića pa su ih trgovci i lovci stali tamaniti bez ikakve grižnje savjesti. Prirodopisac Kunze priča, da mu je jedan trgovac perjem priznao da je svakog tjedna potamano do 15.000 ptičica i poslao njihovo perje u Evropu.

Istom posljednjih godina ta je glupa moda prestala, pa su se i kolibrići opet razmnožili.

Kako se srndać raduje? Neki lovac promatrao je iz svoga skrovišta kako se je srndać zapleo rogovima o neku brezu. Dugo se je mučio dok je opet izvukao glavu između granja. Kad ju je konačno izvadio bio je neobično sretan. Povalio se je na zemlju, legao na leđa i koprcio se s nogama u zraku. Baš tako kao i naš pas, kad se nečemu veseli. I pas naime izrazuje svoju radost valjajući se na leđima.

Mačka hrani mlade leoparda. U londonskom zoološkom vrtu izlegla je leopardica četiri mlada, no budući da je svoje prve mlade lanjske godine rastrgala, to su joj ove oduzeli i dali ih jednoj mački, koja ih je lijepo primila i počela dojititi kao svoje mačiće.

Dječje novine

Ruski istraživači na sjevernom polu spašeni. Ruska naučna ekspedicija, koja je proboravila punih devet mjeseci na jednoj ledenoj santi na sjevernom polu konačno je spašena. Istraživači su se u posljednje vrijeme nalazili u velikoj pogibelji, jer je morska struja otkinula santu i tjerala ju prema otoku Grönlandu. Kako je u to nastupilo i toplije vrijeme santa se je počela topiti i lomiti i malo je falilo da učenjaci nijesu izgubili glave. Međutim su, kako smo to i u posljednjem broju našega lista javili, ruski ledolomci »Tajmir«, »Murman« i »Murmanec« pohrlili istraživačima u pomoć i konačno nakon višednevne borbe s olujama, ledom i snježnim vijavicama, uspjeli probiti se do sante i spasiti ih.

Vođa ekspedicije Papanjin i njegova tri druga ukrcali su se na parobrode »Tajmir« i »Murmanec« i vratili su se u Rusiju, gdje su ih dočekali velikim slavljem.

Crnac predsjednik francuskog parlamenta. Ovih dana dogodio se neobičan događaj, kakav se u Evropi prije toga nije nikada dogodio. Na pretsjedničku stolicu francuskog parlamenta sjeo je Crnac gospodin Caudaze. Gospodin Caudaze je profesor, a njegov rodni otok Guadeloupe izabrao ga je za narodnog zastupnika. Kako je ovih dana pretsjednik francuskog parlamenta nenadano obolio to ga je zamijenio gospodin Caudaze, koji je odlično vodio sjednice

francuskog parlamenta. Bilo je malo neobično vidjeti njegovu crnu glavu, kako proviruje iz bijelog ovratnika i sa zlatom optočenog predsjedničkog stolca energično upravlja zborom od nekoliko stotina bijelih ugladenih francuskih narodnih zastupnika.

Neprilika mađarskog književnika. Mladi mađarski književnik Melchior Szasz napisao je kratku priču o cigareti. Priča je bila štampana u poznatom i veoma raširenom književnom listu i bila je nagrađena. No nije ostalo samo pri tom. Kratko vrijeme nakon što je pripovijest izašla, pisac je dobio od uprave monopola na dar krasnu kutiju i u njoj sto najfinijih cigareta.

Iznenaden tom uslužnošću državnog monopola, mladi je pisac sjeo i napisao krasnu priču o stotinjarki, pa ju je poslao ministarstvu financija i čekao što će biti. I zbilja, nekoliko dana zatim dobio je od ministarstva financija poziv nek plate globu od 1.50 penga, jer nije svoju pripovijest biljegovao.

Psi Bernardinci spasili život pe-torici redovnika. Visoko u Alpama nalazi se u visini od nekoliko tisuća metara na prolazu Svetoga Bernarda samostan, u kom već nekoliko stotina godina žive redovnici reda svetoga Bernarda. Njihova je svrha spasavati putnike, koji bi zalutali i zapeli u snijegu. Pomoću naročito izvježbanih velikih pasa, zva-

nih Bernardinaca, oni svakog dana izlaze iz svoga samostana i traže po snijegom zametenim putevima umorne i klonule putnike. Ovih dana kad su se spremali da izidu iz samostana vjerni su im njihovi psi otkazali poslušnost i nijesu se nikako dali van iz samostana. Redovnici su naslutili da ta uznemirenost pasa ima neko posebno značenje, pa nijesu ni oni toga dana izašli. I zaista nije prošlo ni par sati, kad li se sa okolnih planina odvalila strahovita sniježna lavina, koja je porušila i pokopala pod sobom sve što je bilo u okolici samostana. Da su kojom nesrećom redovnici toga dana izišli iz kuće bili bi sigurno svi poginuli. Tako su im vjerne ove životinje spasile život.

Nema više države Austrije. Na 13. ožujka 1938. ušla je u Austriju

njemačka vojska. Nacionalno-socijalistička stranka, koja je neprestano tražila, da Austrija postane sastavnim dijelom velike Njemačke države, srušila je dotadašnju vladu kancelara Schuschnigga, pozvala je njemačku vojsku, da im dode u pomoć, što je ona i učinila i proglasila je da Austrija kao samostalna država prestaje postojati, te da se priključuje velikoj Njemačkoj.

U cijeloj je državi došlo do velikih i oduševljenih manifestacija, iz Njemačke je doletio sam Hitler u Beč i proglasio ujedinjenje svih Nijemaca u jednu veliku Njemačku državu, koja broji 75 milijuna ljudi. Austrijska vojska koja broji oko 100.000 ljudi postala je sastavnim dijelom njemačke vojske.

I tako je prestala postojati država, koja je živjela punih sedam vijekova, kojoj smo mi Hrvati stotine godina služili, a koja nam je u našoj borbi za slobodu zadala more jada...

Tako eto prolazi slava svijeta..

DJECO! Vi brzo rastete — vrijeme leti — i vi ćete uskoro biti očevi i majke. Vladajte se zato prema svojim roditeljima onako kako biste željeli da se vaša djeca vladaju prema vama. Uopće se u svemu svojem djelovanju ponašajte prema drugim ljudima onako, kako želite da se oni ponašaju prema vama.

Što ćemo s iscijedenim limunom? Koru iscijedenog limuna nemojte samo tako odbaciti, nego ju metnite u vodu u kojoj se umivate. Takva voda zacijeljuje raspucale ruke. Nekoliko kapi limunova soka u vodi osvježuje kožu. Umorne noge perite u slanoj vodi, a nakon toga ih natarite limunom. Kašalj ćete najlakše izliječiti toplom limunadom.

»Mali Istranin« izlazi jedamput mjesečno. — Pretplata iznosi 12 dinara na godinu. — Pojedini broj stoji 1 dinar. — Za inostranstvo dvostruko.

Uredništvo i uprava nalaze se u Krajiškoj ulici br. 12. Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: Ernest Radetić, Zagreb, Krajiška ulica 12. — Tiskara C. Albrecht (P. Acinger), Zagreb, Radićeva ulica 26. Za tiskaru odgovara: Ivan Bujanović, Zagreb, Radićeva ul. 26. I. kat.

ODGONETKE

ODGONETKE iz br. 6

1) ISPUNJALKA:

I—II Ženeva, III—IV avani, V—VI radost

2) REBUSI:

a) Predrag i Nenad, b) Crnac

3) POSJETNICA:

Kostajnica

Ispravno su odgonetali: Slavko Pantlik, Ivanićgrad; Emil Jurković, Srp. Moravice; Josip Tomić, Petrinja; Josip Lončarić, Skrad; Duško Turina, Kraljevica; Marko Mirosav, Daruvar.

Nagrađeni: Josip Lončarić, Skrad; Duško Turina, Kraljevica.

ZAGONETKE

POSJETNICA

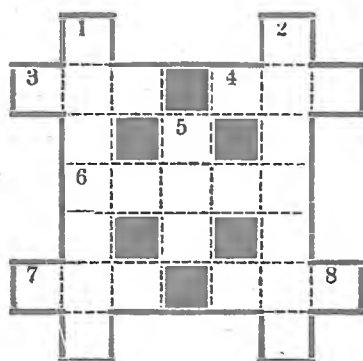
(Tomić Josip, Petrinja)

LUKA T. ZUBERO

Siromah Luka, od čega li je umro?

KRIŽALJKA

(Marko Mirosav, Daruvar)

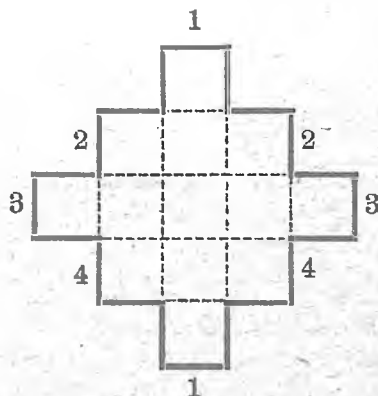

Vodoravno: 3 vladar, 4 zimzeleno drvo, 6 narod koji živi u Arabiji, 8 bltka,

Okomito: 1 dugouha dom. životinja, 2 muško ime, 5 poklon.

ISPUNJALKA

Emil Jurković, (Srp. Moravice)

Okomito:

1 mjera za zlato
2 sprat
3 lopov

Vodoravno i okomito isto

Dočekajte proljeće u novim cipelama!

15.-

Za lijepe dane najpodesnija i najjeftinija dječja platnena cipela sa gumenim djonom. Vel. 27-34 Din 19.—, 35-42 Din 25.—. Muške Din 29.—. U bijeloj, sivoj i smeđoj boji

45.-

Nestašnoj djeci za školu i igranje najpodesnije su ove polucipele, od jake kože sa nepoderivim gumenim djonom. Od br. 31-34 Din 49.—, od 35-38 Din 59.—

19.-

Dječje cijelogumene cipele na špangu praktične za školsku djecu koja daleko idu u školu. Vel. 27-30 Din 25.—, 31-34 Din 29.—, ženske Din 35.—

29.-

Ugodna platnena polucipela na špangu sa gumenim djonom i niskom petom. Radjene u drap. i sivoj boji.

69.-

Vrlo pogodne elegantne damske cipele izradjene od crnog ili plavog diffina sa kožnim djonom. Izradjujemo ih sa poluvisokom i niskom potpeticom u raznim ukrasima. Koštaju samo 69.— Din.

79.-

Novi proljetni model izradjen od finog smeđjeg boksa sa ukusnim i finim ukrasom. kožnim djonom i lakom poluvisokom potpeticom.

12.-

MIRA
Tanka ali trajna končana čarapa koja uljepšava liniju noge. Na prstima i peti specijalno pojačane.

89.-

Novi proljetni model. Laka ženska polucipela izradjena od fine teleće kože u crnoj i smeđoj boji sa kožnim djonom i poluvisokom potpeticom.

79.-

Udobne i lagane muške sandale sa kožnim djonom i gumenom potpeticom. Dječje od Din 45.— do 59.—. Ženske Din 69.—.

6.-

GORDAN
Tina muška čarapa u raznim desenima izradjena od čvrstog pamuka i vještačke svile.

89.-

Za štrpaci i posao nenadoknadive su muške polucipele izradjene od jakog boksa, u crnoj i smeđoj boji sa elastičnim nepoderivim djonom.

Rata